

Covid – 19 liga ir širdies ligos

Kraujotakos ligos mūsų šalyje išlieka dažnos ir kasmet nusineša daugiausia gyvybių. Antrus metus trunkanti pandemija sergančių šiomis ligomis pacientų gretas dar labiau padidino, nes Covid – 19 ligai būdingi ne tik kvėpavimo sistemos sutrikimai, bet ir trombozinės komplikacijos, poveikis širdies ir kraujagyslių sistemai. Neretai sunkios Covid-19 ligos atveju pasitaikančią miokardo pažaidą tenka atskirti nuo ūmių išeminių sindromų – tai naujas iššūkis kardiologams. SARS-Cov-2 virusas sukelia ne tik virusinę pneumoniją, bet ir reikšmingus pokyčius širdies ir kraujagyslių sistemoje. Nustatomi širdies ir kraujagyslių sistemos pažeidimai, kuriuos virusas gali sukelti tiesioginiais ir netiesioginiais mechanizmais. Literatūroje aprašomi šie miokardo pažaidos mechanizmai: sukėlėjo sąveika su Angiotenziną konvertuojančiu fermentu – 2, uždegimo sukeltas protrombozinis poveikis kraujagyslėms ir smulkiųjų kraujagyslių disfunkcija bei audringas sisteminis organizmo atsakas į uždegimą - „citokinų audra“.

Maždaug ketvirtadaliui stacionarizuotų Covid-19 liga sergančių pacientų pasireiškia su širdies ir kraujagyslių ligomis susijusių komplikacijų. Dažniausia komplikacija – širdies raumens uždegimas, tačiau labai svarbu atkreipti dėmesį į kraujo krešumą – covid – 19 paciento kraujas tirštėja, besiformuojantys krešuliai gali užkimšti kraujagysles. Daliai Covid-19 liga sergančių pacientų išsivysto miokardo pažaida, dėl kurios padidėja hospitalinio mirštamumo rizika. Covid- 19 ligonius gali ištikti ne tik arterinės ir veninės trombozinės komplikacijos, pasireiškiančios ūminės išemijos sindromais ir venų trombembolija, bet ir ūminiu širdies nepakankamumu komplikuotas miokarditas. Pastebėta didelė ritmo sutrikimų, apsunkinančių ligos eigą, įvairovė.

Žmonėms, kurie anksčiau sirgo širdies ir kraujagyslių ligomis, Covid - 19 sukelia daugiau komplikacijų ir jos dažniau būna sunkesnės formos. Arterinė hipertenzija, širdies ir kraujagyslių aterosklerozė, cukrinis diabetas, padidėjęs cholesterolio kiekis kraujyje, nutukimas, vyresnis amžius – tai yra rizikos veiksniai, kurie blogina šios virusinės ligos eigą ir jos išėitis.

Klausimas ar atsirandančias širdies problemas sukelia pats virusas, ar tai yra organizmo reakcijos į virusą pasekmę, tapo vienu iš kritinių nežinomųjų, su kuriais susiduria gydytojai, mėginami suprasti naująją ligą. Iš dalies sunku nustatyti, kaip virusas veikia širdį, nes vien tik pati sunki ligos eiga gali trikdyti širdies veiklą.

Maždaug 7 proc. pacientų liga pasireiškia II-o tipo miokardo infarktu arba miokarditu. Klasikiniai miokardo infarkto simptomai ir klinika gali būti užgošti Covid – 19 situacijos, miokardo infarkto diagnozė gali būti klaidingai praleista. Aritmijos stebimos maždaug 16,7 proc. pacientų. Yra pranešimų apie ūmų širdies nepakankamumo paūmėjimą, staigią mirtį. Patogenezė susijusi su dideliais kardiometaboliniais poreikiais, tiesiogine „ne-koronarine“ miokardo pažaida.

Nemaža dalis pacientų kreipiasi po persirgtos Covid – 19 ligos išliekančių simptomų. Dažniausios problemos dėl kurių tenka gydytis kardiologijos skyriuje - širdies ritmo sutrikimai, prieširdžių virpėjimai ir ekstrasistolija, širdies laidumo sutrikimai, širdies nepakankamumo paūmėjimas, koronarinės ligos paūmėjimas, arterinės hipertenzijos valdymas.

Alytaus ligoninėje veikia širdies nepakankamumo kabinetas, jame konsultuojami ir mokomi pacientai sergantys širdies nepakankamumu. Čia patenka ligoniniai, kurie buvo

gydyti stacionare dėl širdies nepakankamumo paūmėjimo. Atliekami tyrimai ir pacientai mokomi kaip gydytis, kad išvengtų širdies nepakankamumo paūmėjimų. Mokymuose dalyvauja ir pacientų artimieji.

Socialiniuose tinkluose plinta klaidinga informacija apie kraujospūdį mažinančių ir nesteroidinių priešuždegiminių vaistų neigiamą poveikį užsikrėtusiems koronavirusu. Lietuvos Kardiologų draugija teigia, kad jokių įrodymų apie neigiamą angiotenziną konvertuojančio fermento inhibitorių ar angiotenzino receptorių blokatorių neigiamą poveikį nėra, todėl rekomenduojama tęsti gydytojų paskirtus vaistus. Jų nutraukimas gali būti labai pavojingas dėl lėtinių ligų paūmėjimo, naujo miokardo infarkto ar insulto išsivystymo rizikos.

Publikacija yra vykdoma pagal projekto Nr. LT-PL-5R-351 suplanuotą veiklą “Būk Saugus”

„Atsakas COVID-19 padariniams, sutelkiant dėmesį į širdies ir kraujagyslių sistemą” lėšomis.

